

УДК 330.8 : [330.341 : 504.03 : 332.1]

С.М. Голубка, Д.С. Голубка

ІННОВАЦІЙНІ ЕКОГОМОЛОГІЧНІ ТА РЕГІОНАЛІСТИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОФЕСОРА СТЕПАНА ЗЛУПКА

У статті здійснено дослідження наукової творчості С.Злупка з обґрунтуванням цінності та сучасної значимості його ідей екогологічного і регіоналістичного змісту.

Ключові слова: С.Злупко, інноваційність, регіон, екогологія, національна економіка, регіоналістика, регіонологія, економічна система, економічне націознавство.

Постановка проблеми. Українська економічна наука в сув'язі минулого, сучасного і майбутнього представлена іменами багатьох видатних особистостей. Серед учених економістів-новаторів другої половини ХХ – початку ХХІ ст. особливе місце належить видатній постаті професора Степана Злупка, чії оригінальні ідеї та чітка національна позиція відіграли важливу роль у формуванні наукової школи економічної україніки. Він започаткував і суттєво розвинув нові наукові напрями, серед яких – екогологія та регіоналістика. На наш погляд, наукові праці вченого заслуговують на постійну увагу сучасників, відтак вимагають перегляду його наукових надбань, в яких можна знайти відповіді на найважливіші питання сьогодення.

Актуальність даного дослідження підтверджує необхідність формування в українському науковому середовищі розуміння значимості теоретико-методологічних і прикладних напрацювань українських учених, зокрема, знаного дослідника-новатора професора С.Злупка. Перш за все, це важливо в контексті формування національного світогляду й становлення інтелектуальної еліти, що мають спиратися на визначні ідеї та творчі здобутки українських діячів минулих поколінь.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Результати даного дослідження отримані завдяки ознайомленню з численними працями С.Злупка, а також іншими науковими й практич-

ними напрацюваннями, які здійснені з використанням його ідей. Зокрема, за екогологічним напрямом варто відзначити праці таких українських учених, як: М.Бублик, Т.Глубіцька, Т.Коропецька, Я.Кульчицький, Л.Ліпич, Л.Нагорна, Н.Павліха, С.Сініченко, А.Сторожук, О.Товстенюк, М.Хмельярчук та ін. Що стосується ідей С.Злупка за регіоналістичним напрямом, то їх подальший розвиток знаходимо в працях І.Буднікевич, Я.Верменич, В.Легкого, Н.Мікули, О.Музиченко-Козловської, У.Садової, Л.Семів, Ю.Стадницького, Л.Шевчук, Л.Яремко та ін. На особливу увагу заслуговують здобутки українських вчених, напрацювання яких присвячені безпосередньо науково-педагогічній творчості професора С.Злупка.

Більшість з них добре знали Степана Миколайовича, часто ведучи з ним наукові діалоги полемічного характеру, що було не тільки процесом власної наукової самореалізації, а й сприяло прирощенню економічних знань. З деким навчались в одній школі, прямували до неї однією і тією ж стежкою над річкою Бистрицею, з іншими навчався в інституті, а потім в університеті. Декого мав щасливу долю зустріти, працюючи вже на поприщі науки... Як би там не було, а такі наукові діалоги становлять особливий інтерес, не тільки з погляду вивчення особистості вченого, а й свідчать про його авторитет в Україні та за рубежом. Серед тих, хто, дякуючи долі за зустрічі з професором Злупком, у подальшому висвітлив його досягнення як глибокого вченого, талановитого педагога та активного громадського діяча, такі відомі науковці як Ю.Бажал [18], М.Біда [19, 20], З.Ватаманюк [23], Б.Винар [22], І.Голубка, С.Голубка [23, 21], І.Грабинський [24], Г.Дем'ян [25], М.Долішний [26], М.Зимомря, В.Задорожний [27], Я.Бік, Я.Кіт, О.Ковалюк, Л.Корнійчук, С.Панчишин, Ю.Ущачовський [21], І.Коропецький [28], М.Крупка [29], Д.Луцик [30], В.Мікловда [31], О.Стефанишин, В.Небрат [16], С.Реверчук [32] та ін.

Вважаючи на значну кількість учнів і послідовників, що розвивають у своїх працях наукові підходи та новаторські ідеї вченого, є підстави говорити про наукову школу професора Степана Злупка. Передаючи свої знання він завжди гордився цим – це реалії його життя, постійний пошук істини.

Метою статті є дослідження інноваційних аспектів наукової творчості С.Злупка з обґрунтуванням цінності та сучасної

значимості його ідей екогенологічного і регіо-налістичного змісту. Завданнями публікації є визначення основних напрямів наукових досліджень С.Злупка; з'ясування закономірності формування вченим положень екогенології на основі ґрунтового дослідження та творчого розвитку С.Злупком наукових ідей С.Подолінського та В.Вернадського; розкриття основних положень регіології як науки у трактуванні С.Злупка.

Виклад основного матеріалу. Незважаючи на те, що в цій публікації фокус вивчення наукової спадщини С.Злупка зосереджений, насамперед, на інноваційних екогенологічному та регіоналістичному напрямках, слід зазначити, що коло наукових пошуків ученого є набагато ширшим. У таблиці 1 представлено основні напрями наукових досліджень С.Злупка, які підкреслюють не тільки інтерес вченого до важливих для розвитку України економічних процесів, а й підтверджують його патріотичну позицію.

Таблиця 1

Основні напрями наукової творчості професора С.Злупка*

№ з/п	Напрямок	Основні ідеї, результати, акценти
1	Історія економічних учень	<ul style="list-style-type: none"> - Системні дослідження історії економічної думки в Україні. - Висвітлення наукових та управлінських ідей українських діячів (персоніфікована україніка) з підкресленням їх значимості для сучасного розвитку (В.Вернадський, Є.Гловінський, М.Долішній, І.-С.Коропецький, О.Миклашевський, В.Навроцький, С.Подолінський, Є.Слуцький, М.Туган-Барановський, І.Франко, Є.Храпливий, П.Чомпа, І.Шимонівич, М.Яснопольський). - Дослідження наукової спадщини представників української наукової школи економічної кон'юнктури. - Економічне франкознавство. - Дослідження історії економічної теорії. - Теоретичні основи реалізації стратегій глобальних трансформацій і розвитку. - Історія й теорія розвитку економічної освіти.

Продовження таблиці 1

№ з/п	Напрямок	Основні ідеї, результати, акценти
2	Економічна історія України	<ul style="list-style-type: none"> - Господарство стародавнього населення українських земель (на основі археологічних і писемних джерел). - Системне висвітлення ретроспективи національного економічного розвитку, зокрема в праісторичний період, у Київській Русі, період Гетьманщини тощо. - Економічний поступ українського державотворення. - Українська кредитова кооперація: минуле, сучасне, майбутнє. - Обґрунтування змісту національно-генетичних господарських форм.
3	Економічна теорія і методологія економічної науки	<ul style="list-style-type: none"> - Розкриття характерних рис та феномену української економічної думки. - Обґрунтування кризи економічної теорії та спроб її подолання в Україні. - Економічна теорія і державотворення. - Формування української економічної системи. - Економіка знань і формування економіста.
4	Національна економіка та її моделювання	<ul style="list-style-type: none"> - Національна економіка і економічна наука. - Вивчення становлення і розвитку економічної системології в Україні. - Дослідження сутності та особливостей формування галузевої структури національної економіки. - Бюджетні інструменти соціальної консолідації нації. - Висвітлення особливостей перехідного етапу розвитку економіки в Україні. - Обґрунтування значимості кооперативних форм господарювання, у тому числі в сільському господарстві. - Національна ідея і українська економічна перспектива. - Наукові основи розбудови економіки України і входження її у світовий економічний простір.
5	Фінансові науки	<ul style="list-style-type: none"> - Історія, теорія і практика грошового обігу і фінансів. - Фінансово-кредитне самозабезпечення національного розвитку. - Проблеми фінансового механізму національної економіки. - Банки і самофінансування ділової активності. - Інституційна інвестологія.
6	Підприємництво	<ul style="list-style-type: none"> - Обґрунтування теоретичної сутності, основних принципів і завдань підприємництва. - Формування економічної самочинності та підприємливості. - Праксеологія, логістика і менеджмент у системі організації підприємництва.

Продовження таблиці 1

№ з/п	Напрямок	Основні ідеї, результати, акценти
7	Соціально-трудова потенціал, зайнятість та добробут нації	<ul style="list-style-type: none"> - Формулювання теоретичної сутності соціально-трудова потенціалу, людського потенціалу і капіталу. - Визначення проблем та пріоритетів удосконалення соціального захисту населення. - Трудова потенціал України: відтворення, зайнятість, ринок праці, соціальний захист. - Забезпечення комплексного програмно-цільового вдосконалення зайнятості. - Інтернетеконіміка, освіта і зайнятість молоді. - Формування ринку вищої освіти, розвиток економічної освіти.
8	Регіоніологія (Регіоніка)	<ul style="list-style-type: none"> - Українська регіоналістика: традиції, здобутки, проблеми. - Наукове обґрунтування регіональних особливостей трансформаційних процесів у національній економіці. - Формулювання теоретико-методологічних основ регіоналістики і регіоніології. - Розроблення практичних рекомендацій з реалізації регіональної соціально-економічної політики. - Економіка регіонів і соборність українського простору. - Дослідження напрацювань представників Львівської наукової школи економічної регіоналістики. - Транскордонний вимір розвитку з вивченням особливостей поглиблення співробітництва в українсько-польському прикордонні, формування локальних, регіональних і прикордонних суспільно-економічних систем. - Інноваційно-інвестиційні пріоритети регіонального розвитку. - Регіональні ринки праці в національному і глобальному вимірах.

Продовження таблиці 1

№ з/п	Напрямок	Основні ідеї, результати, акценти
9	Екологічна безпека	<ul style="list-style-type: none"> - Екологія і становлення національної економіки України. - Формування теоретико-методологічних основ екології як науки про взаємодію людини і довкілля. - Розроблення проблем управління техногенно-екологічною безпекою. - Дослідження напрацювань представників Львівської еколого-економічної наукової школи. - Екологічні аспекти організації праці. - Екологічно-освітні засади формування і функціонування людського капіталу. - Екологічна культура цивілізації та нації. - Екологічні засади генетико-еволюційної парадигми розвитку українства.
10	Економічне наукознавство	<ul style="list-style-type: none"> - Концепція національної економічної культури - Системне вивчення економічної україніки - Українська економічна культура і перспективи розвитку національного підприємництва - Українська мова і добробут нації - Вольовий імператив нації і українська перспектива - Глобалізаційні детермінанти розвитку економічної науки і освіти в Україні - Українська господарська ментальність і загальноєвропейська спільнота - Глобалізація, євроінтеграція й українська нація

* Авторська розробка.

Донині виняткове значення мають праці, в яких започатковане розкриття наукової спадщини видатних українців у галузі економіки і фінансів щодо висвітлення проблемних питань податків, бюджетного регулювання, економічної географії, демографії, економіки праці та ін. Також цінними залишаються прикладні дослідження з обґрунтуванням переваг кооперативних форм ведення господарства у процесі розвитку національної економіки. С.Злупко писав, що кооперацію слід розглядати як національне господарське надбання, феномен української господарської культури [6, с.31]. Вчений постійно акцентував увагу на тому, що в Україні кооперативний рух отримав статус національного.

Цікавими також є ідеї професора С.Злупка щодо вдосконалення економічної системології в Україні. Він доводив необхід-

ність синхронізації роботи економічних механізмів, їх системності, плановості, передбачуваності й надійності, з мінімальними можливостями впливу мінливих політичних течій [7, с.83–84]. Крім того, вчений досліджував питання структурування національної економіки, акцентуючи увагу, зокрема, на галузевому підході. С. Злупко вказував на те, що галузева структура відбиває суспільний поділ праці, а складовими національної економіки є галузі, співвідношення між якими формує її галузеву структуру [13, с.10].

Важливим напрямом наукових досліджень С.Злупка є вивчення соціально-трудового потенціалу та зайнятості населення. Відтак науковці, які обирають дану проблематику за предмет своїх досліджень, майже завжди опираються на праці вченого. У час, коли набирало популярності використання терміну трудовий потенціал, С.Злупко разом із М.Долішнім обґрунтував зміст поняття соціально-трудового потенціалу, що спрямовується на виробниче функціонування з допомогою соціальних умов, факторів та мотивацій [15, с.14]. Такі формулювання були здійснені ще у 1994 р., проте вони залишаються актуальними й зараз, підкреслюючи прогресивність ідей ученого. С.Злупко здійснив ґрунтовні дослідження в царині зайнятості населення, формування людського потенціалу та капіталу. У цій царині новаторство вченого виявилось в тому, що він розмежував поняття людського потенціалу та трудових ресурсів. Учений наголошував: вони обидва є чинниками виробництва, але трудові ресурси – в натуральній формі, а людський капітал – у вартісно-грошовій [10, с.12]. Ці твердження повністю співпадають із сучасним поступовим відходом від використання терміну «трудова ресурси» та подоланням ресурсно-затратного підходу до економіки загалом. Натомість, поняття людського капіталу стає все більш актуальним напрямом наукових досліджень, що обумовлено становленням та утвердженням інноваційної парадигми економічного розвитку.

У контексті досліджень соціально-трудового потенціалу та зайнятості, також важливо підкреслити оригінальність наукового підходу С.Злупка щодо формування портфеля зайнятості, який охоплює: найману, власну, суспільну, освітню й громадську працю [3, с.492]. На наш погляд, цей підхід сьогодні ще до кінця повністю не розкритий і вимагає більшої уваги та систем-

них досліджень з огляду на формування нового типу соціально-трудова відносин, а також можливості комбінації різних видів трудової діяльності.

У науковій спадщині професора С.Злупка особливе місце займають еколого-економічні детермінанти та їхня роль у національному економознавстві. Адже поняття еколого-економічного розвитку, відображаючи узгодженість екологічних та економічних інтересів, характеризується гомологічністю до інших категорій, а саме: сталого (стійкого, збалансованого) розвитку, економіки природокористування, екологічного менеджменту, екологічної політики та ін. Традиція наукових досліджень з питань еколого-економічного розвитку для вітчизняної науки є дуже глибокою. Всесвітньо відомими є імена С.Подолінського – основоположника енергетичної теорії; В.Вернадського – автора вчення про ноосферу; М.Руденка – засновника напряму фізичної економіки та ін. Слід зазначити, що вивченню їхніх праць присвячені численні дослідження, а прогресивні ідеї використовуються не лише українськими, а й зарубіжними вченими. Зокрема, серед видатних українських дослідників даного напряму варто відзначити фундатора екогенології С.Злупка. Змістом науки екогенології вчений визначив органічність розвитку людини і довкілля та вважав, що для цього слід залучати широкий спектр економічних, правових, культурних, морально-етичних, етнічних та інших механізмів. За професором С.Злупком, екогенологія охоплює всю вертикаль природи: від Космосу – до глибин Землі, всю складну будову людини (тіло, душа, дух) в єдиній органічній цілісності, де взаємодіють глобальний, планетарний, континентальний, національний, регіональний і локальний рівні [4, с.17].

У таблиці 2 виокремлено основні наукові школи, що займаються розробленням різних аспектів еколого-економічного розвитку. Школи виділено, орієнтуючись на їх територіально-просторову приналежність, тому на нашу думку, такий підхід виокремлення наукових шкіл, у тому числі з можливістю тіснішої співпраці й координації їхньої діяльності, є цілком обґрунтованим. Перелік визначених наукових шкіл можна розширювати. Зокрема, проводяться системні дослідження за еколого-економічною проблематикою у містах Запоріжжя, Житомир, Вінниця, Ужгород, Івано-Франківськ та ін. Однак на сьогодні достатньої потужності та системності такі наукові школи тут ще не ма-

ють, через що їх формування поки тільки відбувається. Також залишається проблемним збереження наукових шкіл згідно визначених інтересів національної екологічної безпеки та пріоритетів економічного розвитку Донецької та Луганської областей, а також АР Крим.

Таблиця 2

Основні наукові школи України щодо досліджень еколого-економічного розвитку*

№ з/п	Наукова школа	Основні напрями досліджень	Окремі результати досліджень останніх років	Основні інститути	Основні представники
1	Київська наукова школа	Концептуальні засади еколого-економічного розвитку; питання екологічної безпеки; становлення економіки природовідтворення; питання екологізації підприємництва	Проекти національних стратегій, програм; залучення у різні професійні робочі групи; методики економічної оцінки природних ресурсів; методики оцінки екологічної безпеки	Інститут агро-екології і природокористування НААН; профільні структури НАНУ; Київський національний університет імені Тараса Шевченка; Національний університет біоресурсів і природокористування України; Державна екологічна академія післядипломної освіти та управління; Інститут екології економіки і права	В. Базилевич, І. Бистряков, О. Білорус, О. Веклич, В. Голян, Б. Данилишин, Д. Добряк, С. Дорогунцов, І. Ляшенко, В. Міщенко, О. Ральчук, О. Фурдичко, М. Хвесик, Є. Хлобистов, В. Шевчук та ін.

Продовження таблиці 2

№ з/п	Наукова школа	Основні напрями досліджень	Окремі результати досліджень останніх років	Основні інститути	Основні представники
2	Дніпропетровська наукова школа	Концептуальні засади сталого розвитку України; стан та можливості використання техногенно навантажених районів Придніпров'я; екологічне нормування територій	Регіональна система екологічного моніторингу; методологія вибору стратегії, критеріїв і показників сталого розвитку техногенно-навантажених регіонів; регіональна програма використання порушених ґрунчними роботами земель	Інститут проблем природокористування та екології НАНУ; Придніпровський науковий центр; Дніпропетровський університет ім. Альфреда Нобеля; Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет; ДВНЗ «Національний ґрунечий університет»	І. Гуменик, М. Ємець, П. Копач, С. Поліщук, А. Шапар, Г. Шматков та ін.
3	Львівська наукова школа	Регіональний вимір сталого розвитку; соціально-економічні проблеми екологічної безпеки; становлення екологічно збалансованої економіки; реалізація регіональної екологічної політики; створення спеціальних економічних зон; екологічний моніторинг	Вчення про соціоекологію, екогемологію; Екологічна Конституція Землі; економічний закон неминучого зростання екологічних витрат; парадигма про екологічно збалансовану економіку; Концепція програми сталого розвитку України; Концепція екологічної політики у Львівській області в умовах економічної кризи (1997-2002 рр.)	ДУ «Інститут регіональних досліджень М.І. Долішнього НАНУ»; Інститут екології Карпат НАНУ; Львівський національний університет Івана Франка; Національний лісотехнічний університет України; НУ «Львівська політехніка»; Львівський національний аграрний університет	М. Долішній, С. Злупко, Г. Бачинський, М. Гнатишин, Л. Гринів, М. Голубець, П. Жук, В. Кравців, М. Мальований, Ю. Стадницький, Ю. Туниця та ін.

Продовження таблиці 2

№ з/п	Наукова школа	Основні напрями досліджень	Окремі результати досліджень останніх років	Основні інститути	Основні представники
4	Харківська наукова школа	Регіональні аспекти становлення економіки природокористування; екологічна безпека промислових територій	Регіональна комплексна програма використання відходів виробництва і споживання на період до 2020 р.; державні стандарти екологічної освіти	Північно-східний науковий центр НАН України та МОН України; Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна	Н. Максименко, А. Некос, В. Семиноженко, Г. Тітенко та ін.
5	Волинська наукова школа	Розвиток екосистем, процесів урбоєкології; фінансові аспекти реалізації регіональної екологічної політики	Методика оцінки екологічного рівня розвитку регіону; методика розрахунку екологічного ризику; моделі водокористування міст	Луцький національний технічний університет; Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки; Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая	І. Вахович, З. Герасимчук, О. Картава, Я. Мольчак, В. Федонюк, В. Фесюк та ін.
6	Одеська наукова школа	Регіональні аспекти природокористування; раціональне використання природних ресурсів і морів Українського Причорномор'я; вплив змін клімату на економіку	Вчення про екологію; концепція еколого-економічних основ регіонального природокористування; система поводження з муніципальними відходами	Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАНУ; Одеський національний університет імені І.І. Мечникова; Одеський державний екологічний університет; Одеський державний аграрний університет	<u>Ш. Швєбс</u> , <u>О. Бондар</u> , Б. Буркинський, І. Лебедев, В. Ніценко, М. Сербов, С. Степаненко, Ю. Тучковенко та ін.

* Авторська розробка.

Таблиця 3

Основні публікації професора С.Злупка за екогемологічним напрямом*

№ з/п	Рік, тип публікації, місце видання	Назва	Кількість цитувань на «Google Scholar»
1	1987, стаття, Вісник АН УРСР	Наука про взаємодію суспільства і природи	2
2	1995, стаття, збірник Українського Вільного Університету	Екогемологія і становлення національної економіки України	1
3	1998, стаття, журнал «Універсум»	Екогемологія – наука XXI століття	1
4	1999, стаття, збірник «Соціально-економічні дослідження в перехідний період»	Екогемологічні засади та індикатори ефективної регіональної політики	Відсутні дані
5	1999, стаття, Наукові записки НаУКМА	Наукова спадщина С.А. Подолінського і розвиток екогемологічної науки у XX ст.	2
6	2000, стаття, збірник «Соціально-економічні дослідження в перехідний період»	Екогемологічна компонента регіонального управління і місцевого самоврядування	Відсутні дані
7	2001, стаття, журнал «Регіональна економіка»	Дослідження проблем управління техногенно-екологічною безпекою	Відсутні дані
8	2002, стаття, Вісник Національної академії наук України	Наука про органічний розвиток людини і довкілля: передумови виникнення екогемології	5
9	2002, стаття, журнал «Регіональна економіка»	Екогемологічні засади регіональної політики сталого розвитку в умовах глобалізації	8
10	2003, текст лекцій і програмно-методичне забезпечення, Львівський національний університет ім. Івана Франка	Основи екогемології	11
11	2004, стаття, журнал «Регіональна економіка»	Екогемологія – новий науковий напрям сучасності (причини і умови формування)	4

*Авторська розробка за даними «Google Scholar» станом на 7.10.2016 р.

Слід відзначити, що ідея екогомології асоціюється винятково з іменем професора С.Злупка. У таблиці 3 подано його основні праці за цим напрямом. Як видно, інтерес С.Злупка до даної тематики є досить тривалим. Слід зазначити, що перша серйозна публікація датується 1987 р., а також те, що за даними «Google Scholar» кількість цитувань вченого за цією проблематикою є недостатньою. Частково це зумовлено давністю друку праць, адже дана система в основному враховує публікації останніх років, які є в електронних каталогах. Проте можна вважати, що недостатня цитованість його наукових надбань також є ознакою неналежної уваги науковців-сучасників до надзвичайно цінних ідей професора С.Злупка. Безумовно, автор заслуговує значно більшої уваги і не лише в публікаціях представників Львівської наукової школи, але й інших регіональних шкіл еколого-економічного спрямування.

У формуванні теоретико-методологічних положень екогомологічного вчення професора С.Злупка значну роль відіграв його інтерес до вивчення та аналізу історії виникнення та розвитку вітчизняної економічної думки, зокрема, праць С.Подолінського та В.Вернадського. У своїй публікації 1999 р. він зазначає: «В.І. Вернадський довів, що людина перетворилася в планетну силу; вона може адаптуватися до довкілля, але здатна й руйнувати його. У тому контексті принципового, глобального значення набуває проблема знаходження механізмів забезпечення органічного розвитку людини і довкілля. Її можна розв'язати на основі певних наукових засад і принципів у межах єдиної науки. Властиве в умовах цієї необхідності виникла екогомологія, яка базується на теорії С.Подолінського – В.Вернадського. Екогомологію можна вважати наукою XXI століття» [11, с.7]. Іншим стимулом формування екогомологічного вчення було розуміння вченим одвічної дилеми узгодження потреб людини і можливостей природного середовища. У висновках автора знаходимо, що присутність природи, обмеженість її ресурсів змушує людство знаходити нові комбінації і технологічні спроби задоволення своїх потреб [17, с.253].

За твердженням С.Злупка, екогомологія або «природолодинознавство» є новим науковим напрямом сучасності, що розглядає людину в цілісності з природою [2]. Учений акцентував увагу на тому, що людина разом з навколишньою природою

творює єдине ціле; природа входить не тільки в біологічну, але і в психологічну природу людини. Звідси він робив висновок, що ментальність, духовну та господарську культуру українців не можна пояснити без урахування природного середовища їхнього споконвічного проживання [8, с.331]. Таким чином, в екогомологічному вченні теж прослідковувалась чітка національна позиція вченого. Професор С.Злупко виділяв такі чинники розвитку людини і довкілля: по-перше, ті, що прямо стосуються довкілля (клімат, стан повітря, стан водного басейну, хіміко-фізичний стан ґрунту, зелені насадження, фітодизайн); по-друге, ті, що прямо стосуються людини (адаптивно-екологічні здібності людей, здоров'я, екологічна освіта та культура, ефективність природоохоронних заходів, добробут і якість харчування, тощо) [9, с.32].

Також учений визначав взаємозв'язки між екогомологією та національною економікою, зазначаючи, що спільним між ними є те, що вони враховують єдність економічної та екологічної безпеки; екогомологія при цьому має визначати передумови розвитку національної економіки, яку персоніфікує людина [8]. С.Злупко обґрунтовував значення освітніх передумов у реалізації екогомологічних цілей. Зокрема він наголошував, що економічна освіта повинна включати одночасно еколого-економічне навчання й виховання. Їх не можуть замінити ніякі економіко-математичні моделі чи правові норми, спрямовані на збереження довкілля, бо екологічна проблематика – це життєдіяльність людини практично в усіх її вимірах, а найважливішим з них є духовність, яка одна тільки може забезпечити реалізацію економічних заходів у екологічно-гармонійних відносинах з природою [3, с.45].

Чільне місце у науковій діяльності С.Злупка займав регіоналістичний напрям. До останніх своїх днів працюючи в Інституті регіональних досліджень НАН України, учений багато уваги приділяв регіональним особливостям соціально-економічного розвитку, не відмовляючись при цьому від своїх найбільших уподобань – історико-економічних й еколого-економічних досліджень.

У таблиці 4 відображено основні публікації професора С.Злупка за регіоналістичною тематикою. Окремі з них, зокрема у співавторстві з М.Долішнім, є доволі популярними серед

українських учених, що підтверджує кількість їх цитувань за даними «Google Scholar».

Таблиця 4

Основні публікації професора С. Злупка за регіоналістичним напрямом*

№ з/п	Рік, тип публікації, місце видання	Назва	Кількість цитувань на «Google Scholar»
1	1996, стаття, журнал «Регіональна економіка»	Українська регіоналістика: традиції, здобутки, проблеми	11
2	1997, стаття, журнал «Регіональна економіка»	Концептуальні засади регіональної соціально-економічної політики та її компоненти (спільно з М. Долішнім)	17
3	1998, стаття, журнал «Регіональна економіка»	Львівська наукова школа економічної регіоналістики (спільно з М. Долішнім)	4
4	1998, стаття, журнал «Економіка України»	Регіональна політика України: научные основы, методы, механизмы	1
5	2001, стаття, збірник «Соціально-економічні дослідження в перехідний період»	Інноваційно-інвестиційна стратегія регіону в системі загальнонаціональних пріоритетів	1
6	2001, наукове видання, Львівський національний університет імені Івана Франка	Від археології до економіки, регіоніки, кібернетики і екогемології. Вибрані дослідження	11
7	2003, стаття, журнал «Регіональна економіка»	Дослідження теоретичних і прикладних аспектів сучасної регіональної соціально-економічної політики держави	4
8	2003, стаття, журнал «Регіональна економіка»	Основи регіоналізації: концептуальний підхід (спільно з М. Долішнім)	18
9	2003, монографія, Інститут регіональних досліджень НАН України	Регіональна політика та механізми її реалізації (спільно з М. Долішнім, С. Вовканичем та ін.)	33

Продовження таблиці 4

№ з/п	Рік, тип публікації, місце видання	Назва	Кількість цитувань на «Google Scholar»
10	2004, стаття, збірник «Соціально-економічні дослідження в перехідний період»	Наукові основи моделювання розвитку регіональних суспільно-економічних систем	6
11	2004, стаття, Вісник НАН України	Основи регіонології: концептуальний підхід	2
12	2006, стаття, збірник «Соціально-економічні дослідження в перехідний період»	Регіонологія – наукова основа формування регіональних суспільних систем	Відсутні дані

*Авторська розробка за даними «Google Scholar» станом на 7.10.2016 р.

Зміст праць регіоналістичного напрямку доводить інтерес С.Злупка до історії формування вчення про територіально-просторову економіку в Україні, теоретико-методологічних та прикладних аспектів реалізації регіональної політики, процесів регіоналізації і врешті – становлення регіонології. С.Злупко вважав, що теорію про регіони слід будувати на системних засадах; це стосується й української регіоналістики, яка має давні та тривалі традиції [14, с.124]. Таким чином, він «пронизував» вчення про регіони в Україні національною ідеєю та підкреслював цінність теоретико-методологічних напрацювань українських науковців за тематикою регіонознавства.

У системі розвитку регіоналістичного вчення чи не найбільш цінною ідеєю автора є формування нової галузі знань – *регіонології*, завдання якої полягає у зведенні в логічну схему категорій і принципів дослідження з регіоналістики, які окреслюють нові функціональні пріоритети регіонального розвитку [1, с.7].

Аналізуючи процеси регіоналізації С.Злупко приходив до висновку, що необхідно виділяти окрему галузь знань, покликану вивчати суто понятійно-термінологічні й методологічні аспекти розвитку регіонів. Учений вказував, що регіоналістика (теоретична і практична) виникла з об'єктивних потреб забезпечити органічну єдність у розвитку окремих частин держави та її ціліс-

ність [12, с.15]. Необхідність формування наукових основ регіоналістики обумовлене тим, що понятійний апарат у багатьох публікаціях має «розмитий» характер, отже належно не з'ясований і не впорядкований [12, с.15]. Як відповідь на суспільні запити щодо визначення науково-практичних засад регіональної політики у Віснику Національної академії наук України за 2004 р. вийшла стаття професора С.Злупка «Основи регіонології: концептуальний підхід». Саме в цій публікації автор обґрунтовує шляхи формування та пріоритети регіональної соціально-економічної політики, наголошує на значенні інноваційної парадигми у розвитку регіонів та висвітлює теоретико-методологічні засади нової науки – регіонології. Учений зазначає, що методологічною основою регіонології є наукова системологія, яка трактує регіон із позицій сукупності та взаємодії природоресурсних, науково-технічних, культурних, політичних та інших елементів, в епіцентрі яких знаходиться людина з її знаннями, досвідом, розумом та волею [5, с.16].

Професор С.Злупко багато уваги приділяв науковому дискурсу щодо основних понять регіонології. Він наголошував на тому, що термін «регіон» найкраще підходить до території в межах однієї країни, бо він означає область, частину території, край, провінцію у межах держави, в якій можна відповідно проводити регіональну політику [12, с.17]. Учений гостро реагував на дефініції регіонів інших авторів з підкресленням їх орієнтуру на повну самостійність та апелював до включеності регіону в єдину національну систему. Також він звертав увагу на неприпустимість «глюорифікації» географічного підходу у визначенні сутності регіону та регіональних переваг розвитку взагалі, підносячи дію ринкових механізмів на вищий щабель за силою впливу.

Учений підкреслював актуальність економіко-системного підходу в розумінні регіонів та здійснив ґрунтовні теоретико-методологічні напрацювання щодо визначення сутності регіональних економічних систем. Він диференціював географічно-природоресурсний та інноваційно-технологічний пріоритети розвитку регіональних економічних систем, підкреслюючи при цьому центровість людини у будь-яких процесах. С.Злупко писав: «Наявні природні ресурси, стан економічного і соціального розвитку, культурна спадщина у найширшому розумінні, люд-

ський потенціал в усіх його вимірах – це чи не найважливіші складові регіональної соціально-економічної системи, яка ніколи не є замкнутою, а взаємодіє з іншими регіонами в загальнонаціональному організмі» [12, с.21]. Тобто, важливими є регіон та його економічна система, які перебувають не самі по собі, і він (регіон) не є орієнтованим на самостійний розвиток, оскільки в майбутньому це може призвести до розпаду держави, а його цілісний розвиток у взаємодії з іншими регіонами (вертикальні і горизонтальні взаємозв'язки) та складовість у єдиній національній соціально-економічній системі.

Продовжуючи регіоналістичний дискурс, слід відзначити ідею С.Злупка щодо парарегіональних – так званих «міждержавних прикордонних» – регіонів. Учений обґрунтовував цей термін наголошуючи, що такі регіони мають особливий статус і не творять органічної складової цілісної національної системи [12, с.17]. Загалом, у працях С.Злупка за регіоналістичним напрямом так чи інакше основний акцент ставиться саме на людині, її трудовому і творчому потенціалі. Це певним чином формує «єдину лінію» у всіх працях автора та поєднує ідеї регіоналістичного характеру з екогеломологічним.

Наукова спадщина професора С.Злупка – це глибинне джерело нагромадженого досвіду національного економікознавства для з'ясування нових аспектів національної економічної науки, а також обґрунтування її нових напрямів, що вимагає розвиток людського суспільства у XXI ст. У творчому тандемі зі своєю дружиною Ярославою, С.Злупко зреалізував давнішній задум видатного українського письменника, поета, вченого-економіста та громадсько-політичного діяча Івана Франка, який намагався видати твори «першого дослідника економіки Галичини». У 1884 р. він видав лише перший том, куди ввійшли ранні етнографічно-географічні праці В.Навроцького, а статистично-економічні праці було опубліковано аж через 120 років, а саме родиною Злупків коштом сімейного бюджету. Слід відзначити, що сімейний бюджет їх родини часто витрачався також на інші видання, зокрема, на переклад і видання (до речі вперше українською мовою) «Основ політичної економії» видатного економіста-мислителя світової слави Михайла Туган-Барановського.

Сім'я професора С.Злупка (дружина Ярослава Семенівна та син Тарас) може служити прикладом наукової педантичності

та скуппульозності в упорядкуванні творчих здобутків господаря родини, особливо в останні роки його діяльності, коли було здійснено наукову систематизацію та впорядкування рукописів та друкованих матеріалів. Це дало змогу звести в окремі видання наукові праці, які були розпорошені у різних, часом популярних, але місцевих малотиражних, виданнях і тим самим надати можливість ознайомитися з ними широкій аудиторії не тільки в Україні, але й в інших країнах. Книги видатного українського вченого професора С.Злупка доступні читачам у бібліотеках різних країн, зокрема: Австралії – Monash University; Канади – University of Manitoba, Winnipeg; University of Saskatchewan, Regina; University of British Columbia, Vancouver, University of Alberta, Edmonton, University of Toronto, Toronto Public Library; Швейцарії – University of Basel, Фінляндії (University of Helsinki); Польщі – Akademia Ekonomiczna w Poznaniu, Bazy Biblioteki Narodowej; Німеччини – Staatsbibliothek zu Berlin, Hamburgisches Welt-Wirtschafts-Archiv (HWWA), Bibliothek, Hamburg; Bayerische Staatsbibliothek, Munchen; Deutsche Zentralbibliothek fur Wirtschaftswissenschaften, Kiel; Universitats-und Stadtbibliothek, Hauptabteilung, Koln; Universitat Potsdam; Universitatsbibliothek, Marburg/Lahn; Universitatsbibliothek, Geiben; Великобританії – Oxford University, University of Birmingham, British Library, London School of Economics, Library of Congress; США – Harvard University, Shevchenko Scientific Society, New York; Stanford University, University of Illinois, Urbana-Champaign, Yale University, Duke University, The New York Public Library.

Праці професора С.Злупка та його ідеї щодо взаємодії людини і довкілля, центру і регіонів, економічних і соціальних аспектів суспільного життя заслуговують на глибоке вивчення, осмислення й популяризацію. Адже їм притаманна глибинна філософія, економічна аргументація, історична обґрунтованість та щира любов до свого народу, віра в його мудрість, волю і творчу силу. Крім того, варто прислухатися також до спогадів його колег та учнів, які могли у щоденному спілкуванні пізнавати наукові погляди та переконання видатного вченого. З цього приводу імпонують висновки українських вчених-економістів О.Стефанишин та В.Небрат, зроблені в їхній публікації, присвяченій 80-річчю з дня народження вченого: «Щодо характеристики наукової спадщини професора С.М.Злупка доречним є

термін «економічне націознавство» (термін вперше вжито у монографії, присвяченій видатному вченому [23], бо його науковий доробок дійсно має інтегральний характер, поєднуючи в єдину цілість дослідження з історії господарства, економічної думки та теорію національної економіки, регіонального розвитку; трактуючи єдність людини і довкілля в контексті культури та загального соціального поступу; поєднуючи глибоке і ґрунтовне вивчення минулого як основи теперішнього з науковим моделюванням майбутнього – національної перспективи» [16, с.279].

Висновки. Наукова спадщина професора С.Злупка, який на думку багатолітнього декана економічного факультету Львівського університету імені Івана Франка професора З.Ватаманюка «ніколи не відступав від служіння науці й нації» [21, с.4–10], залишається теоретико-методологічною і ціннісно-світоглядною основою формування нової генерації вчених-дослідників і економістів-практиків. Його евристичні ідеї слугують фундаментом для розвитку нових прогресивних наукових напрямів, особливо в частині обґрунтування значимості людини, її волі та творчого потенціалу, інтелекту і праці для сучасного й майбутнього. Ключова теза про гармонію у взаємодії суспільства з природою, людини з довкіллям в епоху високих технологій вражає своїм гуманізмом, глибиною і далекоглядністю.

У нинішніх умовах гострої загрози територіальній цілісності нашої держави та спекуляцій щодо здійснення кроків до її федералізації набули надзвичайної актуальності положення щодо співвідношення регіонального і національного, місцевого і загальнодержавного в економічному розвитку, забезпеченні конкурентних позицій на глобальних ринках та досягненні миру й добробуту, обґрунтовані С.Злупком. Економічне націознавство в єдності всіх його складових, репрезентоване науковою творчістю професора С.Злупка, покликане слугувати консолідації українського суспільства, зміцненню економіки й забезпеченню національної перспективи. Адже виділяється воно, насамперед, глибинною філософією, економічною змістовністю, історичною обґрунтованістю та трепетним патріотизмом – працею на благо рідного народу та синівською любов'ю до України.

1. Долішній М. Основи регіоналізації: концептуальний підхід / Мар'ян Долішній, Степан Злупко // Регіональна економіка. – 2003. – №3(29). – С. 7–17.
2. Злупко С. Екогенологія – новий науковий напрям сучасності (причини і умови формування) / Степан Злупко // Регіональна економіка. – 2004. – №3. – С. 33–44.
3. Злупко С. Економічна наука і наукознавство : монографія / Злупко С. ; упоряд. Я. Злупко. – Львів : Тріада плюс, 2006. – 776 с.
4. Злупко С. Наука про органічний розвиток людини і довкілля: передумови виникнення екогенології / Степан Злупко // Вісник Національної академії наук України. – 2002. – №10. – С. 15–20.
5. Злупко С.М. Основи регіонології: концептуальний підхід / С.М. Злупко // Вісник Національної академії наук України. – 2004. – №11. – С. 12–25.
6. Злупко С. Основи розвитку кооперації в Україні: теорія, досвід, перспективи / Степан Злупко // Регіональна економіка. – 2002. – №1. – С. 31–46.
7. Злупко С. Формування, розвиток і сучасний стан економічної системології в Україні / Степан Злупко // Економіка України. – 2005. – №3. – С. 77–84.
8. Злупко С.М. Екогенологія і становлення національної економіки України / Злупко С.М. // Науковий збірник Українського Вільного Університету. – Мюнхен; Львів, 1995. – С. 330–336.
9. Злупко С.М. Екогенологічні засади регіональної політики сталого розвитку в умовах глобалізації / С.М. Злупко // Регіональна економіка. – 2002. – №4. – С. 28–35.
10. Злупко С.М. Людський потенціал, зайнятість і соціальний захист населення в Україні : навч. пос. / С.М. Злупко, Й.І. Радецький // М-во освіти і науки України. Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. – Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2001. – 192 с.
11. Злупко С.М. Наукова спадщина С.А. Подолинського і розвиток екогенологічної науки у ХХ ст. / С.М. Злупко // Наукові записки НаУКМА, Т. 15: Економіка. – К. : Наукова думка, 1999. – С. 3–8.
12. Злупко С.М. Наукові основи моделювання розвитку регіональних суспільно-економічних систем / С.М. Злупко // Соц.-екон. дослідж. в перехід. період. регіон. сусп. системи : Зб. наук. пр. – 2004. – Вип. 3, ч. 1. – С. 15–31.
13. Злупко С.М. Перехідна економіка: сучасна Україна : навч. посіб. // С.М. Злупко. – К. : Знання, 2006. – 324 с.
14. Злупко С.М. Українська регіоналістика: традиції, здобутки, проблеми / С.М. Злупко // Регіональна економіка. – 1996. – №1. – С. 124–131.

15. Соціально-трудова потенціал: теорія і практика : в 2 т. / НАН України. Ін-т економіки. Львів. від-ня ; відп. ред. М.І. Долішній, С.М. Злупко. – Київ : Наукова думка, 1994. – Т. 1. – 264 с.
16. Стефанишин О.В., Небрат В.В. Новатор економічного націоналізму. До 80-річчя з дня народження професора С.М. Злупка / О.В. Стефанишин, В.В. Небрат // Історія народного господарства та економічної думки України. – 2011. – №44. – С. 264–282.
17. Трудова потенціал, зайнятість і ринок праці (теорія і практика) / М.І. Долішній, С.М. Злупко, Т.С. Злупко, Т.Б. Токарський та ін. // НАН України. Ін-т регіональних досліджень. – Львів, 1997. – 342 с.
18. Бажал Ю. Український класик світової політекономії / Бажал Ю. // Економіка України. 1993. – №7. – С. 88.
19. Біда М. Щедрий доробок українського вченого / Біда М. // Час і події. – Чикаго, 2001. – Ч.127 – Травень.
20. Біда М., Гороховський А. Видатний український економіст / Біда М., Гороховський А. // Час і події. – Чикаго, США, 1999. – Ч. 80.
21. Дух, наука, думка, воля / Збірник матеріалів на пошану доктору економічних наук, професора, дійсного члена НТШ, заслуженого діяча науки і техніки України Степана Злупка. – Львів : Тріада плюс, 2001. – 376 с.
22. Винар Б. Економічна думка на Україні. Нариси історії економічної думки на західно українських землях у другій половині 19 століття / Винар Б. // Український історичний журнал. – 1969. – №7. – С. 184–187.
23. Голубка С. Модель економічного націоналізму / С. Голубка, І. Голубка. – Львів, 2006. – 251 с.
24. Грабинський І. Наш земляк – Степан Злупко / Грабинський І. // Галицька зоря. – Дрогобич. – 13 червня 1996 р.
25. Дем'ян Г. Мій голос був одинокий / Дем'ян Г. // Франкова криниця. – Трускавець. – 12 липня 1991 р.
26. Долішній М. Яскрава постать в економічній науці / Долішній М. // Регіональна економіка. – 2001. – №2. – С. 230–232.
27. Зимомря М., Задорожний В. Обстоюючи поступ / Зимомря М., Задорожний В. // Срібна земля. – Ужгород, 2001. – №29 (439). – 28 липня. – С. 15.
28. Коропецький І. Унікальний вклад в історію української економічної думки / Коропецький І. // Дзвін. – №10–12 (660–662), жовтень – грудень. – Львів, 1996. – С. 162–164.
29. Крупка М. «Наукові діалоги» професора Степана Злупка / Крупка М. // Економіст. – №6. – 2005. – С. 38.

30. Луцик Д. Професор із Дорожева / Луцик Д. // Нафтовик Борислава. – №14 (6.431). – субота, 19 лютого 1994 р.
31. Мікловда В., Пітюлич М. Взірець служіння нації і науці / Мікловда В., Пітюлич М. // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія економічна. – 2001. – Випуск 8.
32. Реверчук С. «Основи політичної економії» М.І. Туган-Барановського вперше українською мовою / Реверчук С. // Економіст. – №10. – 2003. – С. 59.
33. Степан Злупко: Біобібліограф. покажч. / Укладачі: Є. Белена, З. Бродик, Г. Домбровська; наук. ред. та передм. проф. З. Ватаманюка; редкол.: Б. Якимович (голова), І. Грабинський, Т. Лучук. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2000. – 298 с.

Транслітерований список джерел

1. Dolishnij M. Osnovy regionalizacii': konceptual'nyj pidhid / Mar'jan Dolishnij, Stepan Zlupko // Regional'na ekonomika. – 2003. – №3(29). – С. 7–17. [in Ukrainian]
2. Zlupko S. Ekogomologija – novyj naukovyj naprjam suchasnosti (prychyny i umovy formuvannja) / Stepan Zlupko // Regional'na ekonomika. – 2004. – №3. – С. 33–44. [in Ukrainian]
3. Zlupko S. Ekonomichna nauka i naukoznavstvo : monografija / Zlupko S. ; uporjad. Ja. Zlupko. – L'viv : Triada pljus, 2006. – 776 s. [in Ukrainian]
4. Zlupko S. Nauka pro organichnyj rozvytok ljudyny i dovkillja: peredumovy vynyknennja ekogomologii' / Stepan Zlupko // Visnyk Nacional'noi' akademii' nauk Ukraïny. – 2002. – №10. – С. 15–20. [in Ukrainian]
5. Zlupko S.M. Osnovy regionologii': konceptual'nyj pidhid / S.M. Zlupko // Visnyk Nacional'noi' akademii' nauk Ukraïny. – 2004. – №11. – С. 12–25. [in Ukrainian]
6. Zlupko S. Osnovy rozvytku kooperacii' v Ukraïny: teorija, dosvid, perspektyvy / Stepan Zlupko // Regional'na ekonomika. – 2002. – №1. – С. 31–46. [in Ukrainian]
7. Zlupko S. Formuvannja, rozvytok i suchasnyj stan ekonomichnoi' systemologii' v Ukraïni / Stepan Zlupko // Ekonomika Ukraïny. – 2005. – №3. – С. 77–84. [in Ukrainian]
8. Zlupko S.M. Ekogomologija i stanovlennja nacional'noi' ekonomiky Ukraïny / Zlupko S.M. // Naukovyj zbirnyk Ukraïns'kogo Vil'nogo Universytetu. – Mjunhen; L'viv, 1995. – С. 330–336. [in Ukrainian]

9. Zlupko S.M. Ekogomologichni zasady regional'noi' polityky stalogo rozvytku v umovah globalizacii' / S.M. Zlupko // Regional'na ekonomika. – 2002. – №4. – С. 28–35. [in Ukrainian]
10. Zlupko S.M. Ljuds'kyj potencial, zajnjatist' i social'nyj zahyst naselennja v Ukraïni : navch. pos. / S.M. Zlupko, J.I. Radeck'kyj // M-vo osvity i nauky Ukraïny. L'viv. nac. un-t im. Ivana Franka. – L'viv : Vydavnychjy centr LNU im. Ivana Franka, 2001. – 192 s. [in Ukrainian]
11. Zlupko S.M. Naukova spadshhyna S.A. Podolyns'kogo i rozvytok ekogomologichnoi' nauky u XX st. / S.M. Zlupko // Naukovi zapysky NaUKMA, T. 15: Ekonomika. – K. : Naukova dumka, 1999. – С. 3–8. [in Ukrainian]
12. Zlupko S.M. Naukovi osnovy modeljuvannja rozvytku regional'nyh suspil'no-ekonomichnyh system / S.M. Zlupko // Soc.-ekon. doslidzh. v perehid. period. region. susp. systemy : Zb. nauk. pr. – 2004. – Vyp. 3, ch. 1. – С. 15–31. [in Ukrainian]
13. Zlupko S.M. Perehidna ekonomika: suchasna Ukraïna : navch. posib. // S.M. Zlupko. – K. : Znannja, 2006. – 324 s. [in Ukrainian]
14. Zlupko S.M. Ukraïns'ka regionalistyka: tradycii', zdobutky, problemy / S.M. Zlupko // Regional'na ekonomika. – 1996. – №1. – С. 124–131. [in Ukrainian]
15. Social'no-trudovyj potencial: teorija i praktyka : v 2 t. / NAN Ukraïny. In-t ekonomiky. L'viv. vid-nja ; vidp. red. M.I. Dolishnij, S.M. Zlupko. – Kyi'v : Naukova dumka, 1994. – T. 1. – 264 s. [in Ukrainian]
16. Stefanyshyn O.V., Nebrat V.V. Novator ekonomichnogo nacioznavstva. Do 80-richchja z dnja narodzhennja profesora S.M. Zlupka / O.V. Stefanyshyn, V.V. Nebrat // Istorija narodnogo gospodarstva ta ekonomichnoi' dumky Ukraïny. – 2011. – №44. – С. 264–282. [in Ukrainian]
17. Trudovyj potencial, zajnjatist' i rynek praci (teorija i praktyka) / M.I. Dolishnij, S.M. Zlupko, T.S. Zlupko, T.B. Tokars'kyj ta in. // NAN Ukraïny. In-t regional'nyh doslidzhen'. – L'viv, 1997. – 342 s. [in Ukrainian]
18. Bazhal Ju. Ukraïns'kyj klasyk svitovoi' politekonomii' / Bazhal Ju. // Ekonomika Ukraïny. 1993. – №7. – С. 88. [in Ukrainian]
19. Bida M. Shhedryj dorobok ukraïns'kogo vchenogo / Bida M. // Chas i podii'. – Chykago, 2001. – Ch.127 – Traven'. [in Ukrainian]
20. Bida M., Gorohovs'kyj A. Vydatnyj ukraïns'kyj ekonomist / Bida M., Gorohovs'kyj A. // Chas i podii'. – Chykago, SShA, 1999. – Ch. 80. [in Ukrainian]
21. Duh, nauka, dumka, volja / Zbirnyk materialiv na poshanu doktoru ekonomichnyh nauk, profesora, dijsnogo chlena NTSh, zaslužhenogo

- dijacha nauky i tehniky Ukraïny Stepana Zlupka. – L'viv : Triada pljus 2001. – 376 s. [in Ukrainian]
22. Vynar B. Ekonomichna dumka na Ukraïni. Narysy istorii' ekonomichnoi' dumky na zahidno ukrai'ns'kyh zemljah u drugij polovyni 19 stolittja / Vynar B. // Ukraïns'kyj istorychnyj zhurnal. – 1969. – №7. – S. 184–187. [in Ukrainian]
23. Golubka S. Model' ekonomichnogo nacioznavstva / S. Golubka, I. Golubka. – L'viv, 2006. – 251 c. [in Ukrainian]
24. Grabyns'kyj I. Nash zemljak – Stepan Zlupko / Grabyns'kyj I. // Galyc'ka zorja. – Drohobych. – 13 chervnja 1996 r. [in Ukrainian]
25. Dem'jan G. Mij golos buv odynokyj / Dem'jan G. // Frankova krynycja. – Truskavec'. – 12 lypnja 1991 r. [in Ukrainian]
26. Dolishnij M. Jaskrava postat' v ekonomichnij nauci / Dolishnij M. // Regional'na ekonomika. – 2001. – №2. – S. 230–232. [in Ukrainian]
27. Zymomrja M., Zadorozhnyj V. Obstojuchy postup / Zymomrja M., Zadorozhnyj V. // Sribna zemlja. – Uzhgorod, 2001. – №29 (439). – 28 lypnja. – S. 15. [in Ukrainian]
28. Koropec'kyj I. Unikal'nyj vklad v istoriju ukrai'ns'koi' ekonomichnoi' dumky / Koropec'kyj I. // Dzvin. – №10–12 (660–662), zhovten' – gruden'. – L'viv, 1996. – S. 162–164. [in Ukrainian]
29. Krupka M. «Naukovi dialogy» profesora Stepana Zlupka / Krupka M. // Ekonomist. – №6. – 2005. – S. 38. [in Ukrainian]
30. Lucyk D. Profesor iz Dorozheva / Lucyk D. // Naftovyk Boryslava. – №14 (6.431). – subota, 19 ljutogo 1994 r. [in Ukrainian]
31. Miklovda V., Pitjulych M. Vzirec' sluzhinnja nacji' i nauci / Miklovda V., Pitjulych M. // Naukovyj visnyk Uzhgorods'kogo nacional'nogo universytetu. Serija ekonomichna. – 2001. – Vypusk 8. [in Ukrainian]
32. Reverchuk S. «Osnovy politychnoi' ekonomii» M.I. Tugan-Baranovs'kogo vpershe ukrai'ns'koju movoju / Reverchuk S. // Ekonomist. – №10. – 2003. – S. 59. [in Ukrainian]
33. Stepan Zlupko: Biobibliograf. pokazhch. / Ukladachi: Je. Belena, Z. Brodyk, G. Dombrovs'ka ; nauk. red. ta peredm. prof. Z. Vatamanjuka ; redkol.: B. Jakymovych (golova), I. Grabyns'kyj, T. Luchuk. – L'viv : LNU im. Ivana Franka, 2000. – 298 s. [in Ukrainian]

Одержано 30.05.2016 р.